

O'ZBEKISTON FUQAROLIGIGA TAN OLINISH TARTIBI

Aliyarov Sherzod Muratovich

Surxondaryo viloyati, IIB M va FRB MTB inspektori, kapitan

Annotatsiya

Ushbu maqolada bugungi kunda, har bir davlat jahon hamjamiyatida munosib o'ringa ega bo'lishi va o'z xalqiga munosib turmush darajasini ta'minlashi, teng huquqlik prinsipiga amal qilib, ularning tinch va farovon yashashligi uchun barcha say-harakatlarni amalga oshiradi. So'ngi yillarda yurtimizda ham bu borada qator ijobiy ishlar amalga oshirilmoqda.

Kalit so'zlar. Konstitutsiya, irq, millat, nikoh, Ichki ishlar vazirligi, O'zbekiston respublikasi fuqarosi, fuqarolikka tan olish, fuqaroligi bo'lmagan shaxs.

Kirish. O'zbekiston Respublikasining butun hududida yagona fuqarolik o'rnatilgan. O'zbekiston Respublikasining fuqaroligi, unga qanday asoslarda ega bo'lganlikdan qat'i nazar, hamma uchun tengdir. Qoraqalpog'iston Respublikasining fuqarosi ayni vaqtda O'zbekiston Respublikasining fuqarosi hisoblanadi. Fuqarolikka ega bo'lish va uni yo'qotish asoslari hamda tartibi qonun bilan belgilangan. O'zbekiston Respublikasi o'z hududida ham, uning tashqarisida ham o'z fuqarolarini huquqiy himoya qilish va ularga homiylik ko'rsatishni kafolatlaydi. O'zbekiston Respublikasi hududidagi chet el fuqarolarining va fuqaroligi bo'lmagan shaxslarning huquq va erkinliklari xalqaro huquq normalariga muvofiq ta'minlanadi. Ular O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi, qonunlari va xalqaro shartnomalari bilan belgilangan burchlarni ado etadilar. O'zbekiston Respublikasida barcha fuqarolar bir xil huquq va erkinliklarga ega bo'lib, jinsi, irqi, millati, tili, dini, ijtimoiy kelib chiqishi, e'tiqodi, shaxsi va ijtimoiy mavqeidan qat'i nazar, qonun oldida tengdirlar. O'zbekiston Respublikasida har bir inson fuqaro bo'lish huquqiga egadir. Hech kim O'zbekiston Respublikasining fuqaroligidan mahrum qilinishi, bundan ushbu Qonunda nazarda tutilgan hollar mustasno, yoki fuqarolikni o'zgartirish huquqidan mahrum qilinishi mumkin emas.

Asosiy qism. O'zbekiston Respublikasi hududida yashayotgan fuqaroligi bo'lmagan shaxslar o'z arizalariga ko'ra kelib chiqishidan, irqi va millatidan, jinsi, ma'lumoti, tilidan, dinga munosabatidan, siyosiy va boshqa e'tiqodlaridan qat'i nazar, O'zbekiston Respublikasi fuqaroligiga tan olinishi mumkin. 2005-yil 1-yanvar kuniga qadar O'zbekiston Respublikasi hududiga doimiy yashash uchun ko'chib kelib, doimiy

ro'yxatdan o'tganlar hamda 15 yil davomida respublika hududida doimiy ro'yxatdan o'tib yashab kelayotgan fuqaroligi bo'lmagan shaxslar doimiy istiqomat joyidagi ichki ishlar organlari orqali Qoraqalpog'iston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi, Toshkent shahar va Toshkent viloyati ichki ishlar bosh boshqarmalari, viloyatlar ichki ishlar boshqarma boshlig'i nomiga fuqarolikka tan olish bo'yicha ariza beradi. Arizada O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasini tan olishi, uning talablarini bajarishi, o'zbek xalqining milliy an'analari, udumlarini hurmat qilishi to'g'risidagi majburiyat ko'rsatiladi.

Fuqarolikka tan olinish uchun quyidagi hujjatlar topshiriladi:

- Arizaga quyidagilar ilova qilinadi:
- 2 nusxada ariza-so'rovnoma;
- yashash guvohnomasi (fuqaroligi bo'lmagan shaxsning identifikatsiyalovchi kartasi);
- nikoh tuzilganligi yoki nikoh bekor qilinganligi to'g'risidagi guvohnoma (mavjud bo'lsa);
- ariza beruvchining familiyasi, ismi va otasining ismi o'zgarganligi haqidagi ma'lumotnoma (o'zgarishlar mavjud bo'lsa);
- 2005-yil 1-yanvarga qadar O'zbekiston Respublikasiga kirib kelganligini va doimiy yashash joyi bo'yicha ro'yxatga olinganligini yoki O'zbekiston Respublikasi hududida o'n besh yil va undan ortiq yil davomida doimiy yashab kelayotganligini tasdiqlovchi hujjatlar; Arizachi yuqorida ko'rsatilgan barcha hujjatlarni topshirgan paytdan boshlab taqdimnoma ijro uchun qabul qilingan deb hisoblanadi.

Yuqorida keltirilgan shartlardan loaqal birining mavjud emasligi, O'zbekiston Respublikasining fuqaroligini tan olishni rad etishga asos hisoblanadi.

O'n ish kuni ichida materiallar Qoraqalpog'iston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi, Toshkent shahar va Toshkent viloyati ichki ishlar bosh boshqarmalari, viloyatlar ichki ishlar boshqarmalariga yuboriladi.

Qoraqalpog'iston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi, Toshkent shahar va Toshkent viloyati ichki ishlar bosh boshqarmalari, viloyatlar ichki ishlar boshqarmalari mas'ul xodimi bir oy muddat ichida tan olish uchun murojaat qilgan shaxslarning

xujjatlari o'rganilib ko'rib, Qoraqalpog'iston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi, Toshkent shahar va Toshkent viloyati ichki ishlar bosh boshqarmalari, viloyatlar ichki ishlar boshqarmasi boshlig'i nomidan xulosa tayyorlanadi. Xulosa nusxasi hamda yig'ma ish jildning nusxasi ko'rib chiqish uchun O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligiga yuboriladi.

Ichki ishlar vazirligi kelib tushgan materialni bir oydan ko'p bo'lmagan muddatda o'rganib chiqib, xulosa asoslantirilganligini tekshiradi va o'z munosabati bildirilgan xatni Qoraqalpog'iston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi, Toshkent shahar va Toshkent viloyati ichki ishlar bosh boshqarmalari, viloyatlar ichki ishlar boshqarmalari orqali hududiy ichki ishlar organiga yuboradi.

Ichki ishlar organi tomonidan ariza beruvchiga bu haqda uch ish kuni ichida xabar beriladi va identifikatsiyalovchi kartasini rasmiylashtirish choralari ko'riladi. O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi va Qoraqalpog'iston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi, Toshkent shahar va Toshkent viloyati ichki ishlar bosh boshqarmalarida fuqarolikka tan olishga oid materiallarni ko'rib chiqish muddati bir oydan, hududiy ichki ishlar organlarida 10 kundan oshmasligi, umumiy muddati esa — fuqarolikka tan olish masalalari bo'yicha hujjatlar qabul qilingan paytdan boshlab uch oydan oshmasligi kerak.

Xulosa. Bundan tashqari, o'zini O'zbekiston Respublikasining fuqarosi deb tan olish to'g'risidagi ariza bilan murojaat qilgan kunga qadar O'zbekiston Respublikasida kamida o'n besh yil doimiy yashab kelayotgan va mazkur davr mobaynida chet davlat fuqaroligida bo'lmagan shaxs O'zbekiston Respublikasining fuqarosi deb tan olinadi.

“O'zbekiston Respublikasining fuqaroligi to'g'risida”gi Qonunning 6-moddasiga asosan, doimiy yashab kelayotganlik faktlarni tasdiqlovchi hujjatlar mavjud bo'lmagan taqdirda, ariza beruvchi ushbu faktlarni sud tartibida aniqlashi mumkin.

Ota-onasidan biri (yolg'iz otasi yoki onasi) O'zbekiston Respublikasining fuqarosi deb tan olingan, chet davlat fuqaroligini qabul qilmagan va O'zbekiston Respublikasida yashab kelayotgan bola xohish bildirgan taqdirda, O'zbekiston Respublikasining fuqarosi deb tan olinadi.

Prezident 2020-yilning dekabr oyida parlamentga yo'llagan murojaatnomasida O'zbekiston fuqaroligini olish osonlashtirilishini e'lon qilgan edi. Prezidentimizning murojaatnomasidan so'ng, 2021-yil 14-iyun kuni “O'zbekiston Respublikasi fuqaroligi to'g'risida”gi O'zbekiston Respublikasi Qonuniga qo'shimcha va o'zgartirish

kiritilganidan so'ng, 2005-yil 1-yanvar kunga qadar O'zbekiston Respublikasi hududiga doimiy yashash uchun ko'chib kelib, doimiy ro'yxatdan o'tganlar hamda 15 yil davomida respublika hududida doimiy ro'yxatdan o'tib yashab kelayotgan fuqaroligi bo'lmagan shaxslarga O'zbekiston Respublikasi fuqaroligini berish tartibi ya'ni O'zbekiston Respublikasi fuqaroligini tan olish instituti joriy qilindi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Aliyarov Sherzod Muratovich. (2023). O'ZBEKISTON FUQAROLIGINI OLISH. EURASIAN JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH, 2(13), 1563–1567. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7498197>
2. Aliyarov Sherzod Muratovich. (2022). O'ZBEKISTON FUQAROLIGINI OLISH TARTIBI. ACADEMIC RESEARCH IN MODERN SCIENCE, 1(20), 190–193. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7496356>
3. [http:// www.lex.uz](http://www.lex.uz) (O'zbekiston Respublikasi Qonunchilik portali);
4. [http:// www.dslib.net](http://www.dslib.net);
5. [http:// www.dissforal.com](http://www.dissforal.com);
6. [http:// www.samdu.uz](http://www.samdu.uz);
7. [http:// www.library.ziyonet.uz](http://www.library.ziyonet.uz);
8. [http:// www.elibrary.ru](http://www.elibrary.ru);
9. [http:// www.SciyenceDirect.com](http://www.SciyenceDirect.com);
10. [http:// www.GoogleScholar.com](http://www.GoogleScholar.com)
11. [https:// www.ResarcheGate.com](https://www.ResarcheGate.com).
12. [http:// www.avtoreferat.uz](http://www.avtoreferat.uz)